

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"31" 01 2025-ci il

FƏNN SİLLABUS

İxtisas: 050101 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Azərbaycan dili və ədəbiyyatı

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Fənn üzrə proqram: Lənkəran Dövlət Universitetinin Elmi-metodik şurasının 18.XI.2022-ci il tarixli iclasının qərarı ilə (protokol №01) təsdiq edilmişdir.

Kodu: İPFS – B03

Tədris ili: III (2024-2025) Semestr: VI

Tədris yükü: Auditoriya saati – 75 (45 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədrisəlmə forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7 kredit

Auditoriya: №

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi, elmi adı: Abid Tahirli, fil.e.d.,prof.

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: habidtahirli@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi - 40 , 2 saylı tədris korpusu.

III.Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası. I cild. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə. Mühacirət dövrü ədəbi-elmi irsindən seçmələr / tərt. ed. N.Cabbarlı (cildin məsul red.), Ş.Vəliyev. Bakı: Elm, 2016, 372 s.
2. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası. II cild. Ceyhun Hacıbəyli. Seçilmiş əsərləri / tərt.ed. A.Tahirli; cildin məsul red. N.Cabbarlı. Bakı: Elm, 2017, 368 s.
3. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası.III cild. Səlim Rəfiq Rəfiqoğlu/ tərt.ed. A.Mirzəyev; cildin məsul red. N.Cabbarlı. Bakı: Elm və təhsil, 2019, 440s.
4. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası. IV cild. Teymur Atəşli. Seçilmiş əsərləri / tərt.ed. N.Cabbarlı; cildin məsul red. A.Acaloğlu. Bakı: Elm və təhsil, 2020, 336 s.
5. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası. V cild. Alazan Baycan. Əsərləri / tərt.ed., N.Cabbarlı; cildin məsul red. A.Tahirli. Bakı: Elm və təhsil, 2021, 204 s.
7. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası. VI cild. Əbdüvəhab Yurdsevər. Seçilmiş əsərləri / tərt.ed., N.Cabbarlı; cildin məsul red. A.Tahirli. Bakı: Elm və təhsil, 2023, 280 s.
6. Cabbarlı Nikpur. Əhməd Cəfəroğlunun ədəbiyyatşünaslıq irsi. Bakı: Elm, 2001, 68 s.
7. Cabbarlı Nikpur. Mühacirət və klassik ədəbi irs. Bakı: Elm, 2003, 172s.
8. Cabbarlı Nikpur. Abay Dağlının mühacirət dövrü yaradıcılığı. Bakı: Elm, 2009, 72 s.
9. Cabbarlı Nikpur. Azərbaycan mühacirət nəsrli. Bakı: Elm və təhsil, 2011, 140 s.
10. Cabbarlı Nikpur. Azərbaycan mühacirət poeziyası. Bakı: Elm və təhsil, 2014, 120 s.
11. Cabbarlı Nikpur. Mühacirət və XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri. Bakı: Elm və təhsil, 2015, 56 s.
12. Hacıbəyli Ceyhun. Hacı Kərim (povest, rus dilində) / Tərtibçi və ön sözün müəllifi: Abid Tahirli, Bakı: Azərnəşr, 1995, 38 səh.
13. Hacıbəyli Ceyhun. Bir il xəyallarda... və bütöv bir ömür. Bakı: Təhsil, 2017, 256 s.

14. Sultanlı Vaqif. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı (dərs vasitəsi). Bakı: Şirvanşəhr, 1998, 160 s.
15. Tahirli Abid. Azərbaycan mühacirəti. Bakı: Tural-Ə., 2001, 344 s.
16. Tahirli Abid. Azərbaycan mühacirət mətbuatı, I hissə. Bakı: QAPP Poliqraf, 2002, 158 s.
17. Tahirli Abid. Azərbaycan mühacirət mətbuatı, II hissə. Bakı: Ozan, – 2003, 258 s.
18. Tahirli Abid. Azərbaycan mühacirət mətbuatında publisistika (1921-1991). Bakı: CBS, 2005, 528 s.
19. Tahirli Abid. Azərbaycan mühacirət mətbuatı (1921-1991) (məlumat-soraq kitabı). Bakı: Çinar-çap, 2007, 181 s.
20. Tahirli Abid. İdrak işığında. Bakı: Ozan, 2010, 375 s.
21. Tahirli Abid. Mətbuat: millətin dili, gücü və güzgülü. Bakı: Elm və Təhsil, 2017, 696 s.
22. Tahirli Abid. Ceyhun Hacıbəylinin həyat və yaradıcılıq yolu. Bakı: Elm və təhsil, 2019, 344 s.
23. Mövzularla bağlı müvafiq qəzet, jurnal məqalələri.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisi vacib deyil.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Ümumi ədəbiyyatın tərkib hissəsi olan mühacirət ədəbiyyatının yaranması, inkişafı, istiqalətində və bolşevik rejiminə, kommunist ideologiyasına qarşı mücadilədə mühacirət irsinin yeri, rolu, ideya-istiqaməti, görkəmli simaları, mühacirət ədəbiyyatı nümayəndələrinin həyatı, yaradıcılığı, əsərlərin mövzusu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri və s. kimi məsələlərin tədrisi bu fənnin əsas vəzifəsidir. Mühacirət illərində poeziya, nəsr, dramaturgiya, publisistika, ədəbiyyatşünaslıq sahəsində fəaliyyət göstərən sənətkarların yaradıcılığını, XX yüzil mühacirət irsinin doğurduğu və formalaşdırdığı ədəbi-estetik anlayışı tələbələrə öyrətmək, onlarda mühacirət ədəbiyyatının ideya-istiqaməti, dili, üslubu və sənətkarlıq problemləri haqqında zəngin təəssürat yaratmaq.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.*

X.Təqvim mövzu planı: Mühazirə – 45 saat, seminar – 30 saat. Cəmi: 75 saat

№	Keçirilən mühazirə məşğələlərinin məzmunu	Müh.	Tarix
1.	I mövzu: Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı fəninin predmeti, məqsəd və vəzifələri. Plan: 1. Azərbaycan mühacirəti: formalaşma mərhələləri, missiyası və tarixi xidmətləri. 2. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının təşəkkülü, inkişaf meyilləri və əsas ideya istiqaməti. 3. Mühacirət ədəbi irsinin yaradıcıları, mühacirət ədəbiyyatının ideya istiqaməti. 4. Janrlar, üslub və sənətkarlıq məsələləri. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
2.	II mövzu: Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi tarixi və tədqiqatçıları Plan: 1. Mühacirət ədəbiyyatşünaslığı tarixinə bir nəzər. 2. Müstəqillik illərində mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi. 3. Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqatçıları. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
3.	III mövzu: Azərbaycan mühacirət poeziyası Plan: 1. Mühacirət poeziyasının görkəmli simaları. 2. Mühacirət poeziyası istiqlal uğrunda mücadilədə. 3. Mühacirət poeziyası nümunələrinin aktuallığı. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
4.	IV mövzu: Əmin Abidin (Gültəkin). "Sən bizimsən, bizimsən durduqca bədəndə can" şeirinin təhlili. Plan: 1. Şairin həyatı və irsinə qısa nəzər. 2. Şeirin forma, məzmunu və ideyası. 3. Şeirin dil və üslub xüsusiyyətləri. 4. Məmməd Əmin Rəsulzadənin sevimli şairi. 5. Vətənə və istiqlala sevginin parlaq təəcəssümü, poetik tərənnümü. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
5.	V mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Almas İldırımın həyat və yaradıcılığı. Plan: 1. Almas İldırımın həyatı və yaradıcılığı barədə qısa məlumat. 2. Vətən həsrəti, Azərbaycan sevgisi, istiqlal arzusu, azadlıq ideali A.İldırımın bütün yaradıcılığının, o cümlədən "Əsir Azərbaycanım", "Qara dastan" əsərlərinin ana xətti kimi. 3. Əsərlərin mövzusu, təlqin və təbliğ etdiyi ideya.	2	

	Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.		
	VI mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Alazan Baycanın həyat və yaradıcılığı. Plan: 1. Alazan Baycanın həyatı. 2. Alazan Baycanın şeirləri. 3. Alazan Baycanın poemaları 4. Alazan Baycanın tərcümələri. 5. Alazan Baycanlı yaradıcılığının başlıca ideyası. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
7.	VII mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Teymur Atəşlinin həyat və yaradıcılığı. Plan: Teymur Atəşlinin həyatı. Teymur Atəşlinin Almaniyə dövrü şeirləri. Teymur Atəşlinin Türkiyə dövrü poeziyası. Teymur Atəşli poeziyasının ideya istiqaməti. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
8.	VIII mövzu: Azərbaycan mühacirətinin bədii nəsr. Plan: 1. Mühacirət nəsrində milli istiqlal hərəkatının inikası, azərbaycanlıların soyqırımı, totalitar sovet rejiminin ifşası, vətəndaş cəmiyyəti probleminin bədii-fəlsəfi dərki. 2. Vətənə məhəbbət, istiqlal uğrunda mücadilə milli-mənəvi dəyərlərə sədaqət bu əsərlərin başlıca ideyası kimi. 3. M.Ə. Rəsulzadə, M.B. Məhəmmədşad, Ceyhun Hacıbəyli, F. Əmircan və s. kimi mühacirlərin bədii irsi mühacirət ədəbiyyatının nümunələri. 4. Hekayələrin dili, üslubu, sənətkarlıq problemləri. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
9.	IX mövzu. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Qəzetçi Seyyid" və Fuad Əmircanın «İntiqam alan kölgə» hekayələri. Plan: 1. Hekayələri birləşdirən ortaq cəhətlər. 2. Qəzetçi Seyyid yenilməz mücahid obrazı kimi. 3. «İntiqam alan kölgə» hekayəsində Murad və Leyla obrazlarının təhlili. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
10.	X mövzu. Mirzə Bala Məhəmmədşadın həyatı, yaradıcılığı. Plan: 1. Mirzə Bala Məhəmmədşadın qısa tərcümeyi-halı. 2. Mirzə Bala Məhəmmədşadın "Vətən qaldı" hekayəsi. 3. Azərbaycan ədəbiyyatında hekayə janrında yazılmış mükəmməl "Vətən qaldı" əsərinin milli istiqlal və dövlətçilik ideyasını əks etdirən nümunə kimi bədii-estetik dəyəri, həm ideya, həm sənətkarlıq cəhətdən aktuallığı. Hekayənin kompozisiyası, orijinal cəhətləri, obrazları. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
11.	XI mövzu. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində yazdığı hekayələr. Plan: 1. Hekayələrin təhlili, ideya, məzmun baxımından dəyərləndirilməsi. 2. Hekayələrin ideyasının aktuallığı. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
12.	XII mövzu. Azərbaycan mühacirət publisistikası. Plan: 1. Mühacirət irsinin görkəmli simaları 2. Mühacirət publisistikasının digər publisistik nümunələrdən oxşar və fərqli	2	

	cəhətləri. 3. Mühacirət publisistikası nümunələri, onların ideya istiqaməti, başlıca mövzusu. ("Yeni Qafqasya" dərgisində publisistik nümunələr- "İran xatirələri", "Bugünün xatirəsi", "İstiqlal mücadiləsindən bir xatirə. Xatirə dəftərindən bir yarpaq" əsərləri əsasında). Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.		
13.	XIII mövzu. Mühacirət publisistikasında müəllifin həyat və fəaliyyətinin təsviri. Plan: 1. Teymur Atəşlinin "Stalinqrad cəhənnəmində 95 gün döyüşən türk", İsmayıl Saryalın "Bakı rüzgarı", Əziz Alpoudun "Həyatımın hekayətləri", Nağı Şeyxzamanlının "Azərbaycan istiqlal mücadiləsinin xatirələri" adlı memuarlarının qısa xülasəsi. 2. Memuarların ideya-bədii xüsusiyyətləri. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
14.	XIV mövzu. B.E. Ağaoğlunun "Solovkidə gördüklərim" memuarı. Plan: 1. "Solovkidə gördüklərim": xatirənin mövzusu, ideyası. 2. Əsərdə totalitar sovet rejiminin törətdiyi cinayətlərin ifşası. 3. Günahsız soydaşlarımızın siyasi əqidəsinə görə repressiyaya məruz qalaraq sürgün edildiyi Solovkidəki dəhşətli həyatının təsviri. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
15.	XV mövzu. Ə. Ağaoğlunun "Sərbəst firqə xatirələri" və "67 il sonra" memuarları. Plan: 1. Əsərlərin məzmunu, ideyası. 2. "Sərbəst firqə xatirələri"ndə Türkiyənin 1920-ci illərin sonu - 30-cu illərin əvvəllərindəki daxili siyasi vəziyyəti. Türkiyənin siyasi həyatında Ə. Ağaoğlunun mövqeyi. 3. "Sərbəst firqə xatirələri"ndə demokratik dəyərlər, insan haqları. 4. Memuarda Əhməd bəyin partiya quruculuğu sahəsində fəaliyyəti. Əhməd bəy-Atatürk münasibətləri. 5. Ə. Ağaoğlunun "Altmış yeddi il sonra" memuarında Şuşanın təsviri, milli-mənəvi dəyərlər, Vətənə məhəbbət, doğma yurda bağlılıq. 6. Avtobiografik səciyyə daşıyan "Altmış yeddi il sonra" əsərində Ə. Ağaoğlunun tərcümeyi-halı. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
16.	XVI mövzu. C. Hacıbəyli. "Bir il xəyallarda... və bütöv bir ömür" və «Leyli və Məcnun» operası necə yarandı» əsərləri. Plan: 1. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində qələmə aldığı və öz sağlığında nəşr etdirə bilmədiyi "Bir il xəyallarda... və bütöv bir ömür" memuarı ənənəvi avtobiografik əsərlərdən, bəzə bəlli xatirələrdən fərqli bir düşüncənin, maraqlı üslubun, yüksək intellektin bədii məhsulu kimi. 2. Əsərin ideya, məzmunu. 3. Memuarda Şuşa, Bakı həyatı. 4. Memuarda erməni xislətinin tənqidi. 5. C. Hacıbəylinin «Leyli və Məcnun» operası necə yarandı» xatirəsinin təhlili. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
17.	XVII mövzu: Azərbaycan mühacirət dramaturgiyası. Plan: 1. Abay Dağlının "Əsir ruhlar", "Füzuli", "Okullular", "Sakarya", "Atatürk", "Sakarya çetesi", "Malazgirdən Sakaryaya", "Sakaryada 22-ci gün", "Albay", "Dədə Qorqud" kimi pyeslərinin mövzusu, ideya istiqaməti. 2. Pyeslərdə milli, mənə-	2	

	vi, mədəni, tarixi dəyərlər, istiqlal savaşı, istiqlal qəhrəmanlarının həyatı. İstər tarixi, istər müasir mövzularda A.Dağlı dövrün tələblərini və milli maraqları məharətlə ön plana çəkir. Vətənə məhəbbət, millətə xidmət onun əsərlərinin başlıca ideyasıdır!		
	3.Teymur Atəşlinin "Tuzaq" pyesi Stalin rejimini, repressiyanı ifşa edən dram əsəri kimi. Pyesin məzmunu, ideyası, süjeti və digər komponentlərinin təhlili. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.		
18.	XVIII mövzu. Abay Dağlının "Onlar türklərdi" memuarı. Plan: 1.Əsərin ideya-bədii təhlili. 2.Bolşevik rejiminin ifşası. 3.İstiqlalın tərənnümü. 4.Əsərin ideyasının aktuallığı Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
19.	XIX mövzu. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Bir türk milliyətçisinin Stalinlə itxtilal xatirələri" memuarı. Plan: 1.Əsərin ideya, məzmunu. 2.Stalin obrazı Məhəmməd Əmin Rəsulzadə qələmində. 3.Əsərdə Bakı həyatı. 4.Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bolşeviklər tərəfindən işğalı. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
20.	XX mövzu: Məhəmməd Altunbəyın "Azadlığa uçan türk" memuarı. Plan: 1.Məhəmməd Altunbəyın qısa tərcümeyi halı. 2.Əsərin ideya, məzmunu. 3.Memuarda erməni cinayətlərinin ifşası. 4.Mövzunun aktuallığı. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər	2	
21.	XXI mövzu: Baninin həyat və yaradıcılığı Plan: 1.Baninin qısa tərcümeyi halı. 2."Nəmi", "Qafqaz günləri", "Paris günləri", "İvan Buninin son həcəti" avtobiografik əsərlərinin təhlili. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər	2	
22.	XXII mövzu: Azərbaycan mühacirət dramaturgiyası. Plan: 1.Abay Dağlının dram əsərləri. 2.Teymur Atəşlinin "Tuzaq" pyesi. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər.	2	
23.	XXIII mövzu: Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatşünaslığı Plan: 1.Mühacirət ədəbiyyatşünaslığında Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Mirzə Bala Məhəmmədzadə, Əhməd Cəfəroğlu, Əbdülvahab Yurdsevər, Süleyman Təkinər, Səlim Rəfiq kimi görkəmli simalarının tədqiqatlarının metodoloji prinsipləri və əsas predmeti. 2. Milli mühacirət ədəbiyyatşünaslığın çağdaş ədəbi-elmi nəzəri fikirlə harmoniyası. Mənbə: Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər	1	
№	Keçirilən mühazirə və seminar məşğələlərinin məzmunu	Sem.	Tarix
1.	I mövzu. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı fəninin predmeti, məqsəd və vəzifələri.	2	

II mövzu. Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi tarixi və tədqiqatçıları	2	
III mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası,	2	
IV mövzu. Əmin Abidin (Gültəkin). "Sən bizimsən, bizimsən durduqca bədəndə can" şeirinin təhlili.		
V mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Almas İldırımın həyat və yaradıcılığı, VI mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Alazan Baycanın həyat və yaradıcılığı, VII mövzu. Azərbaycan mühacirət poeziyası: Teymur Atəşlinin həyat və yaradıcılığı.	2	
VIII mövzu. Azərbaycan mühacirətinin bədii nəsr, IX mövzu. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Qəzetçi Seyyid" və Fuad Əmircanın «İntiqam alan kölgə» hekayələri.	2	
X mövzu. Mirzə Bala Məhəmmədzadənin həyatı, yaradıcılığı.	2	
XI mövzu. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində yazdığı hekayələr.	2	
XII mövzu. Azərbaycan mühacirət publisistikası, XIII mövzu. Mühacirət publisistikasında müəllifin həyat və fəaliyyətinin təsviri.	2	
XIV mövzu. B.Ə. Ağaoğlunun "Solovkiyə gördüklərim" memuarı,	2	
XV mövzu. Ə. Ağaoğlunun "Sərbəst firqə xatirələri" və "67 il sonra" memuarları, XVI mövzu. C. Hacıbəyli. "Bir il xəyallarda... və bütöv bir ömür" və «Leyli və Məcnun» operası necə yarandı" əsərləri.	2	
XVII mövzu: Azərbaycan mühacirət dramaturgiyası, XVIII mövzu. Abay Dağlının "Onlar türklərdi" memuarı.	2	
XIX mövzu. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Bir türk milliyətçisinin Stalinlə ixtilaf xatirələri" memuarı.	2	
XX mövzu: Məhəmməd Altınbayın "Azadlığa uçan türk" memuarı.	2	
XXI mövzu: Baninin həyat və yaradıcılığı, XXII mövzu: Azərbaycan mühacirət dramaturgiyası.	2	
XXIII mövzu: Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatşünaslığı	2	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbələr aşağıdakıları bilməlidirlər:

Tələbə "Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı" fənninin bütün mövzularını mənimsəlməli, bu ədəbiyyatın inkişaf mərhələlərini, onun yaradıcılarının həyat yolu ilə tanış olmalı, mühacirət irsinin xarakterik xüsusiyyətlərini əxz etməli, bədii nümunələrin ideya, məzmunu, dili, üslubu və sənətkarlıq problemləri barədə zəngin məlumatla yiyələnəli, metodik ədəbiyyatları oxumalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

-Ümumi ədəbiyyatın tərkib hissəsi olan mühacirət ədəbiyyatının yaranması, istiqlal uğrunda və bolşevik rejiminə, kommunist ideologiyasına qarşı mücadilədə mühacirət irsinin yeri, rolu, ideya-istiqlaməti, görkəmli simaları, mühacirət ədəbiyyatı nümayəndələrinin həyatı, yaradıcılığı, əsərlərin mövzusu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri və s. kimi məsələləri mənimsəyir.

-Mühacirət illərində poeziya, nəsr, dramaturgiya, publisistika, ədəbiyyatşünaslıq sahəsində fəaliyyət göstərən sənətkarların yaradıcılığını öyrənir.

-XX yüz il mühacirət irsinin doğurduğu və formalaşdırdığı ədəbi-estetik anlayışı tələbələrə öyrədir.

-Tələbələrdə mühacirət ədəbiyyatının ideya-istiqlaməti, dili, üslubu və sənətkarlıq problemləri haqqında zəngin təəssürat vardır.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı fənninin predmeti, məqsəd və vəzifələri.
2. Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi tarixi və tədqiqatçıları.
3. Azərbaycan mühacirət poeziyası: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
4. Əmin Abidin (Gültəkin). "Sən bizimsən, bizimsən durduqca bədəndə can" şeirinin təhlili.
5. Almas İldırımın həyat və yaradıcılığı.
6. Alazan Baycanın həyat və yaradıcılığı.
7. Teymur Atəşlinin həyat və yaradıcılığı.

Azərbaycan mühacirətinin bədii nəsr: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.

9. Mühacirət poeziyasının görkəmli simaları.
10. A. İldırımın Əsir Azərbaycanım əsərinin təhlili
11. Mirzə Bala Məhəmmədzadənin həyatı, yaradıcılığı ("Vətən qaldı" hekayəsi əsasında).
12. Mühacirət ədəbiyyatında vətənə məhəbbət, istiqlal uğrunda mücadilə
13. Əmin Abidin həyatı və irsi.
14. Teymur Atəşlinin poeziyasının ideya istiqamətləri.
15. M.Rəsulzadə, M.B.Məmmədzadə, C.Hacıbəyli və s kimi mühacirlərin bədii irsi.

II Kollokvium sualları

1. M Rəsulzadənin "Qəzetçi Seyid" hekayəsinin təhlili.
2. Fuad Əmircanın "İntiqam alan kölgə" hekayəsi.
3. Ə.Ağaoğlunun "Sərbəst firqə xatirələri" və "67 illər sonra" memuarları .
4. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində yazdığı hekayələr.
5. Yeni Qafqasya dərgisindəki dərc olunmuş Bu günün xatirəsi əsəri.
6. Yeni Qafqasya dərgisindəki dərc olunmuş İran xatirələri əsəri .
7. Mirzə Bala Məmmədzadənin həyatı və yaradıcılığı.
8. B.Ağaoğlunun "Solovkiyə gördüklərim" memuarı.
9. Alazan Baycanın həyatı və yaradıcılığı.
10. Teymur Atəşlinin "Tuzaq" pyesi.
11. Azərbaycan mühacirət poeziyası: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
12. C. Hacıbəylinin «Müəzzinin lənəti» hekayəsi.
13. Teymur Atəşlinin "Stalinqrad cəhənnəmində 95 gün döyüşən türk" xatirəsi.
14. Mirzə Bala Məhəmmədzadənin "Vətən qaldı" hekayəsi.
15. Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi tarixi və tədqiqatçıları.

XV. İmtahan sualları:

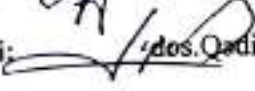
1. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı fəninin predmeti, məqsəd və vəzifələri.
2. Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi tarixi və tədqiqatçıları.
3. Azərbaycan mühacirət poeziyası: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
4. Mühacirət ədəbiyyatında vətənə məhəbbət, istiqlal uğrunda mücadilə
5. Almas İldırımın həyat və yaradıcılığı.
6. Alazan Baycanın həyat və yaradıcılığı.
7. Teymur Atəşlinin həyat və yaradıcılığı.
8. Azərbaycan mühacirətinin bədii nəsr: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
9. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Qəzetçi Seyid" hekayəsinin təhlili.
10. Fuad Əmircanın «İntiqam alan kölgə» hekayəsi.
11. Mirzə Bala Məhəmmədzadənin "Vətən qaldı" hekayəsi.
12. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində yazdığı hekayələr.
13. Azərbaycan mühacirət publisistikası: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
14. Mühacirət publisistikasında müəllifin həyat və fəaliyyətinin təsviri.
15. B.E.Ağaoğlunun "Solovkiyə gördüklərim" memuarı.
16. Ə.Ağaoğlunun "Sərbəst firqə xatirələri" və "67 il sonra" memuarları.
17. C.Hacıbəyli. "Bir il xəyallarda... və bütöv bir ömür" memuarı.
18. Azərbaycan mühacirət dramaturgiyası: yaradıcıları, əsərlərin ideya və məzmunu, dil, üslub, sənətkarlıq problemləri.
19. Abay Dağlının "Onlar türklərdi" memuarı.
20. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Bir türk milliyətçisinin Stalinlə ixtilal xatirələri" memuarı.
21. Məhəmməd Altunbayın "Azadlığa uçan türk" memuarı.
22. Baninin həyat və yaradıcılığı.

3. "Yeni Qafqasya" dərgisindəki bəzi publisistik nümunələrin ("İran xatirələri", "Bugünün xatirəsi", "İstiqlal mücadiləsindən bir xatirə. Xatirə dəftərindən bir yarpaq") təhlili.
24. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Bir türk milliyətçisinin Stalinlə ixtilal xatirələri" memuarında Stalin obrazının təhlili.
25. M.Altunbəylinin "Azadlığa uçan türk" memuarında erməni cinayətlərinin ifşası
26. Ceyhun Hacıbəylinin fransız dilində yazdığı hekayələr.
27. Mühacirət ədəbi irsinin yaradıcıları və ideya istiqamətləri.
28. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatşünaslığı: mövzuları, metodoloji prinsipləri, aktuallığı.
29. Müstəqillik illərində mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi.
30. Əmin Abidin (Gültəkin). "Sən bizimdən, bizimdən durduqca bədəndə can" şeirinin təhlili.
31. Alazan Baycının yaradıcılığının başlıca ideya istiqaməti
32. Mirzə Bala Məhəmmədzadənin həyatı, yaradıcılığı
33. Teymur Atəşlinin Türkiyə dövrü poeziyası
34. Abay Dağlının həyatı və yaradıcılığı.
35. Abay Dağlının dram əsərləri
36. C.Hacıbəylinin «Müəzzinin lənəti» hekayəsi.
37. C.Hacıbəylinin "Baş tutmayan ziyarət" adlı hekayəsi.
38. C.Hacıbəylinin «Nejdənin işi» adlı hekayəsi.
39. C.Hacıbəylinin «Leyli və Məcnun» operası necə yarandı" xatirəsi.
40. Baninin "Nami" avtobioqrafik əsərinin təhlili.
41. Baninin "Qafqaz günləri" avtobioqrafik əsərinin təhlili.
42. A.İldırımın "Əsir Azərbaycanım" əsərinin təhlili
43. Baninin "Paris günləri" avtobioqrafik əsərinin təhlili.
44. Baninin "İvan Buninin son həccəti" avtobioqrafik əsərinin təhlili.
45. Teymur Atəşlinin "Stalinqrad cəhənnamında 95 gün döyüşən türk" xatirəsi.
46. İsmayıl Saryalın "Bakı rüzgarı" memuarı.
47. Əziz Alpudun "Həyatımın hekayətləri" memuarı.
48. Nağı Şeyxzamanlının "Azərbaycan istiqlal mücadiləsinin xatirələri" adlı memuarı.
49. Teymur Atəşlinin "Tuzaq" pyesi.
50. Abay Dağlının "Füzuli" pyesi.
51. Abay Dağlının "Əsir ruhlar" pyesi.
52. Abay Dağlının "Dədə Qorqud" pyesi.
53. Abay Dağlının "Okullular" pyesi.
54. "Yeni Qafqasya" dərgisində dərc olunmuş "İran xatirələri" əsəri.
55. "Yeni Qafqasya" dərgisində dərc olunmuş "Bugünün xatirəsi" əsəri.

S/f: "Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı" fənninin proqram və sillabusu 050101 "Azərbaycan dili və ədəbiyyatı" ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Azərbaycan dili və ədəbiyyat" kafedrasının 31 yanvar 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur. (Protokol № 05)

Fənn müəllimi: prof.A.H.Tahirli

Fənn müəllimi: dos.E.M.Səfərli

Kafedra müdiri: dos.Qadim Rufullayev